

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Ine Eriksen Søreide

Oslo, 20. november 2023

**Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:29 S (2023-2024) –
Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Marian Hussein,
Andreas Sjalg Unneland og Kirsti Bergstø.**

Jeg er svært bekymret for de humanitære lidelsene og volden vi ser utspille seg i Palestina og Israel og rapportene om at det kan være begått krigsforbrytelser. Vi har i vår kontakt med partene til konflikten vært tydelige på at folkeretten må respekteres. Norge ser meget alvorlig på internasjonale forbrytelser, og vår holdning er at disse alltid skal straffeforfølges.

Det er et generelt prinsipp i den internasjonale strafferetten at det er partene som har hovedansvar for å etterforske og straffeforfølge eventuelle krigsforbrytelser begått av egne styrker. Det er lokale rettsapparat som har best tilgang på vitner og annet bevismateriale. Dette ansvaret er vi tydelig på i vår kontakt med partene i konflikten. Krigsforbrytelser er et individuelt ansvar for den enkelte som med forsett har begått en slik handling. Hvorvidt enkeltpersoner har begått slike forbrytelser, er et spørsmål som en kompetent domstol må ta stilling til.

Den internasjonale straffedomstolen (ICC) har en komplementær kompetanse. Dette betyr at en situasjon bare kan etterforskes hvis partene mangler evne eller vilje til selv å straffeforfølge. Dette vurderer hovedanklager fortløpende.

ICC åpnet i 2021 etterforskning av mulige internasjonale forbrytelser begått i Gaza og på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, samt av palestinske borgere generelt. ICCs hovedanklager har uttalt at han også vil etterforske mulige forbrytelser begått de siste ukene. Vi har oppfordret til at ICCs hovedanklager får tilgang til området, for å gjennomføre etterforskning i henhold til sitt mandat.

Norge har vært en sterk støttespiller for ICC siden opprettelsen. I de årlige budsjettforhandlingene i ICC arbeider Norge for at domstolen til enhver tid skal ha tilstrekkelige ressurser til å utføre sine oppgaver, men også fleksibilitet til å håndtere løpende utvikling. I lys av det konfliktbildet vi nå står overfor mener vi derfor at

budsjettet for 2024 bør økes, slik at domstolen ikke blir avhengig av ad hoc-bidrag i forbindelse med konkrete situasjoner.

For Norge er det meget viktig at vi ivaretar de grunnleggende prinsippene ICC bygger på, ikke minst domstolens og påtalemyndighetens uavhengighet. Regjeringen uttaler seg derfor på generelt grunnlag ikke om hovedanklagers beslutninger, f.eks. om iverksettelse eller ikke-iverksettelse av etterforskning av konkrete situasjoner eller personer. Det er helt avgjørende for ICCs legitimitet at hovedanklager selv får prioritere hvordan han gjennomfører sine etterforskninger. Det er derfor ikke aktuelt med norske tiltak som kan oppfattes som å legge føringer for ICCs uavhengighet. Vi mener Norge heller bør videreføre sitt arbeid for at domstolen til enhver tid har tilstrekkelige ressurser til å utføre sitt mandat.

Norge har i en årrekke støttet palestinske, israelske og internasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner som jobber for å forsvare palestineres menneskerettigheter overfor israelske og palestinske myndigheter. Disse organisasjonene gjør et helt vesentlig arbeid med å overvåke, dokumentere og rapportere om menneskerettighetsbrudd og -overgrep begått mot palestinere, samt brudd på humanitærretten. Dokumentasjonsmaterialet disse organisasjonene sammenstiller understøtter og inngår i arbeidet med å holde partene ansvarlig.

Norge oppfordrer alle stater og aktører til å jobbe sammen i kampen mot straffrihet for de mest alvorlige internasjonale forbrytelsene. Norge vil alltid vurdere hvordan vi kan bidra for å sikre rettferdighet for ofrene for de mest alvorlige forbrytelsene. Dersom vi får en konkret forespørsel fra ICC, vil Justisministeren vurdere den.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E. Barth Eide'.

Espen Barth Eide